

**Gazdálkodástani
Doktori Iskola**

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Filyó Janka

**Kis- és középvállalkozások
számviteli beszámolási rendszerének elemzése
a szabályozás és az alkalmazott gyakorlat tükrében**

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Lukács János, CSc
egyetemi docens

Budapest, 2017.

Pénzügyi Számvitel Tanszék

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Filyó Janka

**Kis- és középvállalkozások
számviteli beszámolási rendszerének elemzése
a szabályozás és az alkalmazott gyakorlat tükrében**

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Lukács János, CSc
egyetemi docens

© Filyó Janka

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	3
1. Kutatási előzmények és a téma indoklása.....	4
2. A kutatás hipotéziseinek megfogalmazása	8
3. A felhasznált módszerek és a vizsgált adatbázisok	10
4. Az értekezés eredményei	13
5. Főbb hivatkozások	17
6. Az értekezés témakörével kapcsolatos saját publikációk	27

1. Kutatási előzmények és a téma indoklása

A számviteli beszámolási rendszerek szabályozása nemzetközi és nemzeti szinten egyaránt napirenden lévő terület, a harmonizációra vonatkozó törekvések felerősödése tapasztalható. Ez a folyamat a nagyvállalatokra vonatkozóan már korábban is megfigyelhető volt, napjainkban azonban a kis- és középvállalkozások számviteli beszámoltatására vonatkozó szabályrendszerek felülvizsgálta került inkább a fókuszba. Ezt támasztják alá a közelmúlt eseményei, ide értve, hogy 2009-ben megszületett a kisvállalkozásokra vonatkozó nemzetközi pénzügyi beszámolási standard (KKV IFRS), 2013-ben elfogadásra került az Európai Unió új irányelve a számvitelről és Magyarországon bevezetésre került a mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló. Előtérbe kerültek a számviteli beszámolók hasznosságával, felhasználásával, az érdekhordozók megjelenésével és információigényével kapcsolatos kérdések.

A kkv-k - a vállalkozások 99,8 %-a ebbe a körbe tartozik - gazdaságban betöltött szerepét jól tükrözik az Eurostat adatai, amelyek szerint a foglalkoztatottak 66,8 %-a, a hozzáadott érték 55,4 %-a hozzájuk köthető (SBA [2016]). Kiemelt szerepüket felismerve a gazdasági élet több területén előtérbe kerültek a kifejezetten kkv-kra vonatkozó kutatások az Európai Unióban. A „gondolkozz előbb kicsiben” elv alkalmazása a számviteli beszámoltatás területére is kiterjedt és a rendszer felülvizsgálatához, újragondolásához vezetett, különösen a mikrogazdálkodókra vonatkozóan.

Az értékezés vizsgálati fókuszában a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó számviteli beszámolási rendszer, annak szabályozása, hasznosítása és gyakorlati megvalósulása áll.

A téma elméleti hátterét a vonatkozó nemzetközi és hazai szakirodalom feldolgozásán keresztül tekintem át. Bemutatom az érdekhordozók azonosítására, azok eltérő információs igényeire vonatkozó elméleteket, eljutva az érdekellentétek feloldását célzó számviteli beszámolási rendszerig, amely magával hozta a szabályozás szükségességét.

A szereplők között több területen – így a vállalkozásból való jövedelemkivonás vagy jövedelemvisszatartás, illetve az információk nyilvánosságra hozatala vagy visszatartása – is érdekütközés figyelhető meg. Ennek, illetve magának az érdekhordozók és az általuk támasztott információigények összefüggéseinek részletesebb kifejtésével többek között Baricz [1997], Benedict – Elliott [2001], Glautier - Underdown [2001] és Lakatos [2009] foglalkozik.

A kisebb vállalkozások esetében egyes érdekhordozói szerepek (tulajdonos, menedzser, munkavállaló) összemosódhatnak, illetve nem feltétlenül jelennek meg (pl. hitelező), ami befolyásolhatja az információigényeket és az ebből eredő érdekütközések módosulásához (csökkenéséhez) vezethet.

Az érdekhordozók tehát a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetet bemutató információkat igényelnek, amelyek világosnak (érthetőnek és áttekinthetőnek), relevánsnak, megbízhatónak (valóságűnek, semlegesnek, óvatosnak, teljesnek) valamint összehasonlíthatónak kell lenniük. Az információkkal szemben támasztott minőségi követelményeinek részletes bemutatása az IFRS keretelvekben, US GAAP előírásaiban, illetve Baricz [2009] művében található.

Ezek alapján kérdésként merülhet fel, hogy a vállalkozás környezetében korlátlanul rendelkezésre álló adatok közül, milyen szűrők alkalmazásával juttassunk el információt (értelmezett adatot) a felhasználóig. El kell dönteni, hogy mit gyűjtünk, illetve rögzítünk, hogyan dolgozzuk fel ezeket, illetve mit tegyünk közzé belőlük, vagyis mi kerüljön a pénzügyi kimutatásokba, illetve jelentésekbe. Ugyanakkor az is át kell gondolni, hogy a vállalkozás mérete mennyire befolyásolja ezt a döntést, vagyis szükséges-e/kell-e különbséget tenni a bemutatandó információk körére vonatkozóan a vállalkozás nagyságának függvényében.

A számvitel szabályozása alapvetően a külső információs igények kielégítését szolgálja és a vállalkozás beszámolójának összeállítása irányul. A szabályozás módja és a kialakult számviteli beszámolási rendszerek eltérő képet mutatnak a nemzetközi összehasonlítás tükrében. A számviteli szabályozási rendszerek kialakulását, a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket sokan vizsgálták az elmúlt évtizedekben. A kutatásokról

részletesen olvashatunk többek között Nobes – Parker [2008], Haller – Walton [2003] műveiben.

A számvitel Nobes és Parker által meghatározott definíciója szerint „*A számvitel egy olyan módszertan, amelyet eltérő politikai, gazdasági és társadalmi környezetben gyakorolnak.*” (Nobes – Parker [2008] 5. oldal), amely rámutat, hogy a különbségek okait magában a nemzeti sajátosságokban kell keresni. Kutatásaik alapján az alábbi befolyásoló tényezőket tárta fel: kulturális különbségek, jogi berendezkedés, a vállalatfinanszírozás formája, adózás, egyéb külső hatások, számviteli szakma. Ezeket a tényezőket részletesebben is megvizsgálom, bemutatva a területhez leginkább kötődő kutatások eredményeit.

Kiemelten foglalkozom a számvitel és adózás kapcsolatával, melyet számos tanulmány vizsgált az elmúlt évek folyamán. A kutatások egyik iránya az országok adó és számviteli rendszerét összehasonlító, azok szorosságára irányuló vizsgálatok (ide tartozik többek között Hoogendoorn [2006], Lamb – Nobes – Roberts [1998]), a másik irány jellemzően egy ország rendszerének longitudinális vizsgálata (ide sorolható Haller [1992] Németországra, Artsberg [1996] Svédországra, Nobes – Schwencke [2006] Norvégiára vonatkozó kutatása). Az általam vizsgált területhez az országokat összehasonlító, a különbözőségeik feltárására vonatkozó kutatások kapcsolódnak, ezért ezeket részletesebben bemutatom a disszertációban.

Az alkalmazott számviteli gyakorlatok között eltérésekben Nobes [2011] szerint két tényező játszik szerepet: az egyes országok eltérő számviteli szabályrendszer és az adott országban kialakult számviteli gyakorlat. Többváltozós statisztikai módszerekkel végrehajtott elemzés alapján megállapította, hogy az azonos szabályrendszer alkalmazása ellenére léteznek különbségek az alkalmazott gyakorlatban.

Napjainkban ugyanakkor a globalizáció és az IFRS-ek elterjedésével a nemzeti számviteli szabályozásban is megfigyelhetjük az nemzetközi standardokhoz való közeledést, konvergenciát, ezért a pénzügyi beszámolás szabályozása egyre közelebb kerül egymáshoz az egyes országokban. A harmonizációs folyamatok megfigyelésre jó lehetőséget teremt a kutatásokban megfigyelhető új irányzat, amely a különféle számviteli rendszerek hasonlóságát az IAS/IFRS-hez, mint benchmarkhoz mért távolsággal jellemzi,

ide sorolható többek között Beke [2010] kutatása. Az összehasonlítás alapján az angolszász országok számviteli rendszere közelebb áll az IAS/IFRS-ekhez, míg a kontinentális európai (kivétel Hollandia), számviteli szabályozása jelentősebb különbséget mutat attól. Ennek magyarázat az eltérő jogrendszerben is keresendő, hiszen a római jog elvein alapuló, törvények formájában szabályozó jogi környezetben nehezebb és hosszabb időt vesz igénybe a standardok adaptációja (Magyarország is ebbe a körbe tartozik)

El kell mondani ugyanakkor, hogy bár megfigyelhető a közeledés a számviteli rendszerek között, számos tényező akadályozhatja, lassíthatja a folyamatot, amelyek alapvetően a befogadó országok eltérő gazdasági, jogi, társadalmi, kulturális környezetéből adódnak.

Az értékezésben a felvázolt elméletek gyakorlati megvalósítására is kitérek, így a szabályozás különböző szinteken történő megjelenésére, külön kiemelve a kis- és középvállalkozások vonatkozó nemzetközi és nemzeti szintű szabályozást. Bemutatom a gazdálkodó szervezetek besorolásával kapcsolatos vonatkozó előírásokat a KKV és a számviteli szempontok szerint.

A magyar számvitel-kutatási előzményként ki kell emelnem Bosnyák [2003] a számviteli politikai döntésekkel foglalkozó, Lakatos [2009] az elmélet és szabályozás összefüggéseit és a pénzügyi kimutatások hasznosságát vizsgáló, illetve Kántor [2010] a számviteli információk felhasználásának és a vállalat méretének kapcsolatát feltáró munkáit.

A disszertációban az alábbi kutatási kérdésekre keresem a választ:

- számviteli szempontból ki minősül KKV-nak, a határértékek meghatározása milyen filozófia mentén történik?
- milyen egyszerűsítési lehetőségek vannak jelenleg a KKV szektor számára a számviteli beszámolási rendszerben és mennyire élnek ezekkel a vállalkozások?
- miben szabad / lehet egyszerűsíteni a KKV-kra vonatkozó számviteli előírásokat?
- mennyire szoros a kapcsolata társasági adónak a számvittel a KKV-k esetében?
- nemzetközi összehasonlításban milyen tényezők érvényesülnek a KKV-ra vonatkozó számviteli szabályok kialakításakor?

Ezen felvetések köré épülnek a disszertáció elméleti vizsgálódási, a megfogalmazott hipotézisek és az azok ellenőrzésére lefolytatott empirikus kutatás is.

2. A kutatás hipotéziseinek megfogalmazása

A kis- és középvállalkozások számviteli beszámolási rendszerének értékelésekor leggyakrabban a felmerülő információigények, az érdekhordozói kör, az adóval való szoros kapcsolat és a pénzügyi kimutatások hasznosságának megítélése kerül a vizsgálat fókuszába. Napjainkban azonban egyre inkább előtérbe kerül az egyszerűsítési lehetőségek dimenziója mind a szabályozás mind a gyakorlati szintjén.

Ezekből kiindulva vizsgáltam a kis- és középvállalkozások számviteli politikáját. Feltételezésem szerint az egyszerűsítési törekvések már eddig is megjelentek, melyet kétféle döntési szituáció vizsgálatával kívántam alátámasztani:

- Egyik azon esetekre vonatkozik, amikor többféle variáció közül választhat a vállalkozó (például az értékcsökkenési leírások módszere). Azt feltételeztem, hogy ilyenkor a legegyszerűbb megoldást választják (lineáris leírási mód, ami megegyezik a társasági adó által elismert mértékkel).
- A másik döntési szituációban, amikor csak lehetőség van az alkalmazásra, de nem kötelező (például értékhelyesbítés, valós értékelés, alapítás-átszervezés értékének aktiválása) feltételezésem szerint inkább nem élnek a választás lehetőségével.

H1 hipotézis: Magyarországon a kisebb vállalkozások a számviteli politikájuk kialakítása során nagyobb arányban választanak egyszerűbb megoldásokat a nagyobb vállalkozásokkal összehasonlítva.

H2 hipotézis: Magyarországon a kisebb vállalkozások kevésbé élnek azokkal a számviteli politikai választási lehetőségekkel, amelyek alkalmazása nem kötelező.

A kutatás másik iránya a számvitel és az adózás kapcsolatának szorosságára vonatkozik. Feltételezésem szerint a kisebb vállalkozások a számviteli rendszerüket alárendelik az adózásnak, úgy alakítják, hogy minél kisebb legyen az eltérés a számviteli érték és az adózás által elismert érték között, melynek következtében kevesebb korrekcióra van szükségük az adó megállapításánál.

H3 hipotézis: Magyarországon a kisebb vállalkozásoknál a számviteli (adózás előtti eredmény) és az adózási (adóalap) jövedelemértelmezésben kisebb a relatív eltérés.

H4 hipotézis: Magyarországon a kisebb vállalkozásoknak szignifikánsan kevesebb adóalap módosító tétele van a nagyobb vállalkozásokkal összehasonlítva.

A kutatás harmadik iránya egy nemzetközi kitekintés. Feltételezem, hogy KKV-k számviteli beszámolására vonatkozó szabályozásban eltérések tapasztalhatóak, és ezek alapján a nemzetek csoportokba rendezhetőek.

H5 hipotézis: Az egyes országok csoportokba rendezhetőek a KKV-ra vonatkozó számviteli szabályozásuk alapján.

3. A felhasznált módszerek és a vizsgált adatbázisok

A hipotézisek teszteléséhez 5 adatbázist használtam fel, ebből egy (TAO) külső forrásból származott, a többi saját előállítás nyilvánosan hozzáférhető cégszámok alapján (KV, NV), mélyinterjú közben gyűjtött információkra támaszkodva (KI), illetve egy nemzetközi kutatás adatainak felhasználásával (NK).

Kisebb vállalkozások adatbázisa (AB:KV)

A H1 és a H2 hipotézis tesztelését egyedi vállalati beszámolók kiegészítő mellékletének vizsgálatával végeztem el. Kisebb vállalkozásnak az egyszerűsített éves beszámolót készítő vállalkozásokat tekintettem. A cégnyilvántartás adatbázisában a Magyarországon bejegyzett működő vállalkozásokból társasági forma szerinti szűrésben kiemeltem a betéti társaságokat és a korlátolt felelősségű társaságokat (a részvénytársaságokat a nagyobb vállalkozások adatbázisához használtam, a többi társasági forma alacsony gyakorisága nem indokolta a vizsgálatba való bevonást) és ezekre rétegzett egyszerű véletlen mintavételt alkalmaztam.

Ez alapján a 100 elemű adatbázis létrehozásához 73 kft. és 27 bt. adataira volt szükségem. Az vizsgálatba a 2012. évi nyilvánosan közzétett (e-beszámoló) számviteli beszámolókat vontam be. A teljes minta előállításához kft-k esetében 110, bt-k esetében 49 vállalkozás kiválasztására volt szükség, ugyanis 62 esetben nem felelt meg cég a mintába kerülés feltételrendszerének. A kimaradás oka volt többek között, ha a vállalkozás nem töltötte fel beszámolóját, nem teljes naptári évre vonatkozott a beszámoló, más típusú beszámolót készített pl. sajátos egyszerűsített éves beszámolót (nincs kiegészítő melléklet).

Nagyobb vállalkozások adatbázisa (AB:NV)

A H1 és a H2 hipotézis teszteléséhez szükséges nagyobb vállalkozások adatbázisba kerülés kritériuma az éves beszámolót készítés volt. A cégnyilvántartási adatbázisban egyetlen olyan szűrési feltétel volt, amely alapján feltételezni lehetett, hogy éves beszámolót készít a vállalkozás – ez pedig a részvénytársasági forma. Bár 2009 óta a zrt-k

választhatnak egyszerűbb beszámolási formát, még mindig ebben a vállalkozói körben a legelterjedtebb az éves beszámoló.

Az adatbázishoz szükséges 30 elemszám eléréséhez végül 57 cég egyszerű véletlen mintavétel szerinti kiválasztása volt szükséges, a kimaradás fő oka az egyszerűsített éves beszámoló készítés, illetve a nem teljes naptári évre vonatkozó beszámoló volt.

Könyvelő irodák adatbázisa (AB:KI)

A H1 és a H2 hipotézisek ellenőrzésére a kiegészítő mellékletek vizsgálata mellett könyvelőirodák adatait használtam fel. 15 könyveléssel foglalkozó cég vezetőjével készítettem nem strukturált mélyinterjút, amelynek keretében a teljes ügyfélkörükről (összesen 493 vállalkozásról) rendelkezéseimre bocsátottak információkat a számviteli beszámolás módjára, a tevékenységi körre, az alkalmazott számviteli politika kialakítására és főbb elemeire vonatkozóan, amelyeket adatbázisba foglaltam.

2015. évi Társasági adó adatbázis (AB:TAO)

A H3 és a H4 hipotézis teszteléséhez a Nemzeti Adó- és Vámhivatal valamint a Budapesti Corvinus Egyetem közötti együttműködési megállapodás keretében rendelkezésre bocsátott 2015. évi társasági adóbevallások adatbázisát használtam fel. Az adatbázisban a Magyarországon 2015. üzleti évre társasági adó bevallást benyújtó 420 523 gazdálkodó egység adatai szerepelnek azonosító nélkül.

Az elemzéshez a vállalkozásokat három kategóriába soroltam a számviteli beszámoló fajtáját meghatározó három méretkategorizáló paraméter (mérlegfőösszeg, értékesítés nettó árbevétele, létszám) alapján. A besoroláshoz szükséges, hogy mindhárom adat rendelkezésre álljon, ezért szükség volt a hiányzó értékek kezelésére. Hiányzó mérlegfőösszeg, árbevétel vagy létszám esetében nullának tekintettem azok értékeit. A beszámolóképzésre vonatkozó határértékek alapján besoroltam a cégeket a Mikrogazdálkodói beszámoló – Egyszerűsített éves beszámoló – Éves beszámoló kategóriába.

Nemzetközi adatbázis 1 (AB:NK)

A H5 hipotézis ellenőrzéséhez felhasználtam az Európai Bizottság által 2011-ben végeztetett kutatás adatait (CNA Interpreta S.r.l.[2011]: Study on Accounting requirements for SMEs), amely 20 országra kiterjedően – 19 EU tagállam és Norvégia – vizsgálta a KKV-k számviteli rendszerét. A kutatásban vizsgált országok: Ausztria, Belgium, Csehország, Dánia, Észtország, Franciaország, Hollandia Görögország, Lengyelország, Litvánia, Nagy-Britannia, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szlovákia, Szlovénia. A tanulmányból kigyűjtöttem a számviteli beszámoltatás rendszerét jellemző adatokat (beszámoló felépítése, határértékek, közzététel, könyvvizsgálat) az egyes országokra vonatkozóan. Az eredeti kutatásban nem szerepelt Magyarország, így az adatbázist kiegészítettem a hazánkra vonatkozó adatokkal.

Az adatok feldolgozása és elemzése az IBM SPSS 22 programcsomagjával történt, amelynek használatát a Budapesti Corvinus Egyetem tette lehetővé. A vizsgálat során a statisztikai alapszerveleteken túlmenően többváltozós statisztikai módszereket (varianciaanalízist, klaszterelemzést) is alkalmaztam.

4. Az értekezés eredményei

A gazdálkodóknak a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről a számviteli beszámoló keretében kell információt szolgáltatni az érdekhordozóknak. A beszámoló szabályozásában mindig is megjelentek a kisebb vállalkozásokra vonatkozó egyszerűsítési lehetőségek (egyszerűsített beszámoló, egyszerűsített éves beszámoló, illetve annak sajátos és mikrogazdálkodói változata) és a közelmúltban is történtek ez irányú változtatások: az Európai Unió új számviteli irányelve vagy a magyarországi mikrogazdálkodói kormányrendelet. A kutatásomban a kisvállalkozások beszámolási rendszerét vizsgáltam három területre felállított hipotézis szerint.

Az első két hipotézis a számviteli politikai döntéseket vizsgálta a vállalatmérettel összefüggésben. Az elemzésben a gazdálkodókat a beszámoló készítési határértékek alapján két csoportba soroltam, egyszerűsített éves beszámolót (kisebb) és éves beszámolót készítő (nagyobb) vállalat. A mintában szereplő cégek beszámolójából számított statisztikák és a varianciaanalízis alapján igazoltam, hogy a kisebb vállalkozások inkább az egyszerűbb megoldásokat választják a számviteli politikájuk kialakítása során (H1 hipotézis) és kevésbé élnek a nem kötelezően alkalmazandó lehetőségekkel (H2 hipotézis). Ezen állításokat megerősítették a könyvelőirodák vezetőivel készített mélyinterjúk is, amelyek emellett rávilágítottak arra is, hogy a kisebb vállalkozásoknál sok esetben fel sem merülnek ezek a kérdések, mivel nem rendelkeznek a döntéshez kapcsolódó vagyoni elemmel. Ezen területek közül néhányról a társasági adóbevallások adatbázisa is tartalmazott információt, amelyekből ugyanezekre a következtetésekre jutottam.

A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a kisebb vállalkozások a gyakorlatban eddig is nagyrészt a 2013-ban bevezetett Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámolóban rögzített eljárásokat alkalmazták, így ebből a szempontból ez nem hozott jelentős egyszerűsítést, hanem a meglévő gyakorlatot szentesítette. A könyvelőkkel folytatott mélyinterjúk során kirajzolódott, hogy igazi egyszerűsítés a mikrogazdálkodói beszámolónál az év végi zárlati munkák során (pl. időbeli elhatárolások kezelése) jelentkezik, illetve abban, hogy nem kell kiegészítő mellékletet készíteni.

A kutatás további iránya lehetne, hogy van-e különbség ezen a területen a gazdálkodók tevékenységi köre szerint.

A számviteli beszámolóban történő információközlés mellett külön megjelenik még az adóbevallásokban történő adatszolgáltatás is. A H3 és a H4 hipotézisemben a számviteli beszámoló és a társasági adóbevallás kapcsolatát vizsgáltam a vállalati mérettel összefüggésben. A felhasznált adatbázis (társasági adóbevallások) jellege miatt itt már lehetőség volt a kisebb vállalkozásokon belül mikrogazdálkodók elkülönítésére, ami ezáltal mélyebb elemzést tett lehetővé.

A vizsgálat rámutatott arra, hogy a mikrogazdálkodóknál 139 790 esetben (35,9%) nincs eltérés a számviteli (adózás előtti eredmény) és az adózási (adóalap) jövedelemértelmezés között, míg az egyszerűsített éves beszámolót készítő vállalkozásoknál ezen adat 6,9 %, az éves beszámoló esetén 1,8 %. A relatív jövedelemeltérés vizsgálatánál megállapítottam, hogy – az extrém eseteket kizárva – a mikrovállalkozásoknál szignifikánsan kisebb az eltérés, mint az egyszerűsített éves vagy éves beszámolót készítőknél.

Az társasági adóalapot a számviteli adózás előtti eredményből kiindulva az adóalap módosító tételek segítségével kell meghatározni. A 2015-ben hatályos jogszabály 41 csökkentő és 33 növelő tételt határozott meg, amelyek vizsgálatára az adatbázis lehetőséget teremtett. Megállapítottam, hogy a gazdálkodók méretével összefüggésben van egyrészt az, hogy hány százalékuknak nincs egyáltalán adóalap korrekciója (mikrogazdálkodói beszámoló 35,2 %, egyszerűsített éves beszámoló 4,5%, éves beszámoló 1,6%), másrészt hogy átlagosan hány darab korrekciós tételt veszek figyelembe az adóalap megállapítások során (sorrendben 1,74; 4,05 és 6,27). A korrekciók legtöbb esetben az értékcsökkenés miatti azonos összegű növelő és csökkentő tételekben jelentkeztek, ez a gazdálkodó típusok 41 %, 29 % és 16 %-ánál fordult elő. Ha ezt kivesszük, akkor az adóalap korrekcióval nem rendelkező száma jelentősen megnő (55,2 %; 11,3%; 3,1%) és az átlagos adóalap korrekciók száma is jelentősen lecsökken (0,93; 3,47 és 5,96) főként a mikrogazdálkodók körében.

A kutatási eredmények rámutattak, hogy a vállalkozások egy jelentős rétegénél nem különül el a számvitelileg kimutatott eredmény és az adóalap, ez felveti egy egyszerűsített társasági adóbevallás bevezetésének lehetőségét.

Az adó és számvitel kapcsolatának vizsgálatánál a különféle kisvállalkozásokra kialakított adózási rendszer és a kapcsolódó számviteli kötelezettségek rendszerbe foglalása és a hatások modellezése hozzájárulhat a rendszer fejlesztéséhez. A jelenleg meglévő három adózási filozófiára épülő rendszer (tételes adó – kisvállalkozások tételes adója, bevétel alapú – egyszerűsített vállalkozói adó, jövedelem alapú – társasági adó) és a hozzájuk kapcsolódó információigények egyértelmű leszábrályozása sokat tisztítana a kissé bonyolult rendszeren.

A magyarországi helyzet vizsgálatát követően nemzetközi összehasonlításban is megvizsgáltam a számviteli szabályozásban lévő egyszerűsítési lehetőségekkel kapcsolatos kvantitatív és kvalitatív kritériumokat.

A gazdálkodó egységek jogi formája (korlátolt felelősségű társaság, korlátlan felelősségű társaság, egyéni vállalkozás) és mérete (közepes, kicsi, mikro) alapján összehasonlítottam a számviteli beszámoltatás rendszerét jellemző adatokat (beszámoló felépítése, határértékek, közzététel, könyvvizsgálat) az adatbázisban szereplő 20 ország viszonylatában Magyarországgal kiegészítve. A minősítési jellemzők önálló elemzése után klaszterelemzéssel csoportosítottam az országokat. Az Egyesült Királyság kilóg a vizsgált országok közül, ami számviteli rendszerbeli különbséggel (angolszász) és kisvállalkozásokra vonatkozó külön szabályozásával magyarázható. A többi ország négy csoportba sorolható:

1. Van egyszerűsítés, a határértékek az uniós irányelvben szereplő kisvállalkozói érték körül vannak: Ausztria, Hollandia, Olaszország, Románia és Norvégia
2. Van egyszerűsítés, a határértékek az uniós irányelvben szereplő határértéknek a felénél vannak: Lengyelország, Magyarország
3. Csak mikroszinten van egyszerűsítés: Franciaország, Dánia, Portugália, Spanyolország, Litvánia
4. Nincs egyszerűsítés: Belgium, Csehország, Észtország, Görögország, Németország, Svédország, Szlovákia, Szlovénia

A 2013-ban elfogadott új uniós számviteli irányelv többek között a kisvállalkozásokra vonatkozó követelményrendszer harmonizálását tűzte ki célul és egyszerűsítési, mentesítési lehetőségeket enged számukra. A tagállamoknak meg kellett feleltetniük a nemzeti jogszabályaik erre vonatkozó részeit az új irányelvnek. További kutatási irány lehet annak feltérképezése, hogy a mennyire közeledett az egyes országok számviteli beszámoltatásának rendszere egymáshoz, különös tekintettel a KKV-kra vonatkozó szabályozás tekintetében.

Másik iránya a nemzetközi kutatásoknak a KKV IFRS elterjedésének vizsgálata, mennyire épül be azon országok esetén a számviteli rendszerbe, ahol a teljes IFRS alkalmazás kötelező vagy megengedett. Milyen vállalkozások (méret, jogi forma) esetén kerül sor a használatra és mi az a szint, ahol az országok egyszerűbb számviteli beszámolást írnak elő a vállalkozásaik számára, megtartva saját nemzeti szabályozásuk keretein belül.

A számviteli beszámoltatás területén hiába történik egyszerűsítés, ha más területek – főleg az adózás – nem követik azt le és sokszor mélyebb, részletesebb adatokat kérnek, mint amit a számvitel előír. Gyakran ugyanazon adatokat kell szolgáltatni a különböző hatóságok irányába (pl. adóhivatal, statisztikai hivatal, céginformációs szolgálat). Igazi könnyítést az jelentene, ha egy helyre történő adatszolgáltatást követően a hivatalok megosztanák egymás között az adatokat. Ennek egyik esete lehetne a mikrogazdálkodókra vonatkozóan a számviteli beszámoló közzétételére való kötelezettség alóli mentesítése olyan formában, hogy a benyújtott társasági adóbevallás releváns adatait hozzák nyilvánosságra (adóhivatal továbbítja a céginformációs szolgálatnak).

Remélem a kutatásom eredményeivel sikerül hozzájárulnom a számviteli beszámoltatás rendszerének fejlődéséhez.

5. Főbb hivatkozások

Adorján Csaba [2013]: Korszakváltás a számvitel szabályozásában (Könyvvizsgálók lapja; 2. évfolyam, 1. szám; pp.12-13.)

Albu, C. N. – Albu, N. – Fekete, P-P. Sz. – Girbina, M. M. – Selimoglu, S. K – Kovács, D. M. – Lukács, J. – Mohl, G. – Müllerová, L. – Paseková, M. – Arsoy, A. P. – Sipahi, B. – Strouhal, J. [2013]: Implementation of IFRS for SMEs in Emerging Economies: Stakeholder Perceptions in the Czech Republic, Hungary, Romania and Turkey (Journal of International Financial Management & Accounting 24:2 pp. 140-175)

Allee, K. D. – Yohn, T. L. [2009]: The demand for financial statements in an unregulated environment: An examination of the production and use of financial statements by privately held small businesses (The Accounting Review; Vol. 84. No. 1; pp. 1-25.)

American Accounting Assosiantion's Financial Accounting Standard Committee [2006]: Financial accounting and reporting standards for private entities (Accounting Horizons; Vol. 20. No. 2., June; pp. 179-194)

Artsberg, K. [1996]: The link between commercial accountintg and tax accounting in Sweden (European Accounting Review; Vol. 5., Supplement, pp. 795-814.)

Babbie, E. [2003]: A társasalomtudományi kutatás gyakorlata (6. átdolgozott kiadás, Balassi Kiadó, Budapest)

Bae, K. – Tan, H. – Welker, M. [2008]: International GAAP Differences: The Impact on Foreign Analysts. (The Accounting Review; Vol. 83, No. 3; pp. 593–628)

Balás Gábor - Vékony András Benjámin [2009]: Az adórendszer hatása a vállalkozás szabadságára - Egy lepapírozott adórendszer költségei, (Közjó és Kapitalizmus Intézet. (<http://www.kozjoeskapitalizmus.hu/files/MT16.Balas-Vekony.Ado2008.pdf>)
Letöltés ideje: 2013. március 13.)

Ball, R. [2006]: International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors (Accounting and Business Research, International Accounting Policy Forum; pp. 5-27)

Baricz Rezső [1997a]: Mérlegtan (Aula Kiadó, Budapest)

Baricz Rezső [1997b]: A magyar számvitel a nemzetközi és a nemzeti szabályok tükrében. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 39. évfolyam, 10. szám, 1997. október; pp. 410-416.)

Baricz Rezső [2008]: A számvitel súlypontjai (Számvitel – Adó - Könyvvizsgálat; 50. évfolyam, Jubileumi melléklet; pp. 3-6.)

Baricz Rezső [2009]: A számvitel alapjai (Saldo Kiadó, Budapest)

Barth, M. E. [2000]: Valuation-based accounting research: Implications for financial reporting and opportunities for future research (Accounting and Finance; 40; pp. 7-31)

Barth, M. E. – Landsman, W. R. – Lang, M. H. [2007]: International Accounting Standards and Accounting Quality (Journal of Accounting Research; Vol. 46. No.3. June; pp. 467-498)

BCE Pénzügyi Számvitel Tanszék [2007] Az adózási és számviteli adminisztráció egyszerűsítése – Tanulmány (kézirat)

Bélafi Dávid [2012]: A számviteli irányelvek felülvizsgálata (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 54. évfolyam, 7-8. szám; pp. 316-318.)

Beke Jenő [2010a]: Nemzetközi számviteli standardok adaptálásának gyakorlata (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 52. évfolyam, 2. szám 2010. február; pp. 90-95.)

Beke Jenő [2010b]: A számvitel globalizálódása és harmonizálódás a regionális (EU) és a nemzetközi összehasonlító vizsgálatok tükrében (Külgazdaság; 54. évfolyam. 2010. május-június; pp. 81-101.)

Benedict, A. – Elliott, B. [2001]: Practical accounting. (FT/Prentice Hall; Harlow)

Bosnyák János [2003]: Számviteli értékelési eljárások hatása a vállalkozások vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetére. (Ph.D értekezés, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem)

Bosnyák János [2011]: A számvitel nemzeti és nemzetközi szabályozása (BCE A számvitel szabályozása előadás; Budapest; 2011. szeptember 14.)

Centre for Strategy & Evolution Services [2010]: 4th Company Law Directive and IFRS for SMEs – Final report

(http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/studies/2010_cses_4th_company_law_directive_en.pdf, Letöltés ideje: 2013. február 12.)

CFRR: A Survey of SME Accounting and Reporting Practices in Austria [2013]

(http://siteresources.worldbank.org/EXTCENFINREPREF/Resources/4152117-1270824012230/6954188-1369301061218/CFRR_SME_Austria_CFR_Study.pdf, Letöltés ideje 2017. február 10.)

Chikán Attila [2008]: Vállalatgazdaságtan (4. átdolgozott, bővített kiadás, Aula Kiadó, Budapest)

Choi, F. D. S. – Meek, G. K. [2011]: International accounting. (Seventh Edition; New Jersey)

CNA Interpreta S.r.l.[2011]: Study on Accounting requirements for SMEs, FINAL REPORT

(http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment//files/study_on_accounting_requirements_for_smes_final_report_en.pdf

Letöltés ideje: 2011. szeptember 21.)

Cuzdriorean, D. D. – Albu, C. N. – Albu, N. [2012]: The relationship between accounting and taxation and the disconnection goal: prudence versus true and fair view (Review of Business Research; Vol. 12. Number 2.; pp. 59-68.)

Cyert, R. M. – Ijiri, Y. [1974]: Problems of Implementing the Trueblood Objectives Report. (Journal of Accounting Research; Vol. 12; Studies on Financial Accounting Objectives 1974; pp. 29-42.)

Deák István [2006]: A megbízható és valós összkép érvényesülési környezete a hazai és nemzetközi számvitel szabályozásában (Ph.D értekezés, Szegedi Tudományegyetem)

Deloitte [2017]: Use of IFRSs by Jurisdiction

(<https://www.iasplus.com/en/resources/ifrs-topics/use-of-ifrs>, Letöltés ideje: 2017. március 20.)

Drever, M. – Stanton, P.- McGovan, S. [2007] Contemporary issues in accountant (Wiley Australia,)

Eierle, B. – Haller, A. [2009]: Does size influence the suitability of the IFRS for Small and Medium-Size Entities? – Empirical evidence from Germany (Accounting in Europe, Vol. 6.; No.2., 195-230)

Ernst&Young [2010]: IFRS for small and medium-sized entities. A comparison with IFRS – the basics

(http://www2.eycom.ch/publications/items/ifrs/sme/2010_ifrs_for_sme/2010_EY_IFRS_for_SMEs.pdf, Letöltés ideje: 2013. február 12.)

Epstein, Barry J. – Mirza, Abbas Ali [2003]: Nemzetközi számviteli standardok. Magyarázatok és alkalmazások (Perfekt, Budapest)

Európai Bizottság [2016]: Accounting guide for SMEs, SME Accounting in Europe: insights provided by a desk research and a survey

(http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8380, letöltés ideje: 2017. március 20)

Európai Bizottság [2016]: Annual report on European SMEs

(http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review-2016_en, Letöltés ideje: 2017. április 12.)

Európai Bizottság [2017]: 2016 SBA Fact Sheet Hungary

(<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/22382/attachments/16/translations> Letöltés ideje: 2017. április 12.)

Ferenczi András [1998]: Az európai számviteli rendszerek összehasonlítása. (Számvitel és Könyvvizsgálat; 40. évfolyam, 10. szám, 1998. október; pp. 406-411.)

Filyó Janka – László Norbert – Mikáczó Éva [2011a] Helyzetkép a könyvelői szakmáról I. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 53. évfolyam, 3. szám, 2011. március; pp. 126-130.)

Filyó Janka – László Norbert – Mikáczó Éva [2011b] Helyzetkép a könyvelői szakmáról II. rész (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 53. évfolyam, 4. szám, 2011. április; pp. 184-187.)

Filyó Janka [2012]: A kkv-k számviteli beszámolási rendszere – műhelytanulmány (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 54. évfolyam, 7-8. szám)

Fülbier, R. U. - Gassen, J. [2010]: IFRS for European Small and Medium-Sized Entities? A theoretical and empirical analysis
([http://www.de.dgrv.mobi/webde.nsf/7d5e59ec98e72442c1256e5200432395/eeef676b1f36f7c1c125773c00289240/\\$FILE/F%C3%BClbier_Gassen_DGRV_Research_Report_April_2010.pdf](http://www.de.dgrv.mobi/webde.nsf/7d5e59ec98e72442c1256e5200432395/eeef676b1f36f7c1c125773c00289240/$FILE/F%C3%BClbier_Gassen_DGRV_Research_Report_April_2010.pdf) Letöltés ideje: 2013. február 12.)

Glautier, M W E – Underdown, B. [2001]: Accounting theory and practice. (7th edition; FT/Prentice Hall; Harlow)

Gray, S. J. [1988]: Towards a theory of cultural influence on the development of accounting systems internationally (Abacus; Vol. 24; pp. 1-15.)

H. Nagy Mária [2010]: Konferencia a kkv-k beszámolójáról (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 52. évfolyam, 9. szám; pp. 2-3)

Haller, A. [1992]: The relationship of financial and tax accounting in Germany: a major reason for accounting disharmony in Europe (International Journal of Accounting, Vol. 27., pp. 10-23.)

Haller, A. – Walton, P. [2003]: Country difference and harmonization, IN: International accounting (Second edition, Thomson Learning, London; pp. 1-34.)

HÉTFA Kutatóintézet [2010]: Az adminisztratív terhek Magyarországon
(http://hetfa.hu/wp-content/uploads/HSZH04_Adminterhek_Magyarországon_ISSN.pdf
Letöltés ideje: 2011. szeptember 21.)

Hoogendoorn, M. [1996]: Accounting and taxation in Europe – A comparative overview (The European Accounting Review; 5: Supplement; pp. 783-794.)

Hoogendoorn, M. [2006]: International accounting regulation and IFRS implementation in Europe and Beyond – Experience with first-time adoption in Europe (Accounting in Europe; Vol. 3.; pp. 23-26)

IASCF [2003]: Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok 2003: A Nemzetközi Számviteli Standardokkal és Értelmezésekkel egybefoglalva. (Magyar Számvitel Fejlesztéséért Alapítvány; Budapest)

Jermakowicz. E. K. – Epstein, B. J. [2010]: IFRS for SME's – An option for U.S. private entities? (Review of Business; Vol. 30. Issue 2; pp. 72-78.)

Kántor Béla [2010]: Üzleti információk feldolgozásának lehetőségei a számvitel oldaláról különös tekintettel az informatikai szempontokra (Ph.D értekezés, Miskolci Egyetem)

Kardos Barbara [2011]: Számviteli információs rendszer értékelemzése (Ph.D értekezés, Pécsi Tudományegyetem)

Karlin, B. H. [2009]: Tax research (Fourth edition, Pearson Education Ltd., London)

Kazainé Ónodi Annamária [2010]: A nemzetközi számvitel sajátosságai IN: Nemzetközi vállalatgazdaságtan (Alinea Kiadó, Budapest)

Kiss Árpád [2013]: Mikrogazdálkodói számvitel helyett adószámvitelt! (Könyvvizsgálók lapja; 2. évfolyam, 11. szám; pp. 8-9.)

Kotroczó Melitta [2016]: Nagyon népszerű lett a kata a NAV-nál (<http://www.uzletresz.hu/penzugy/20160202-kisadozo-vallalkozasok-teteles-adoja-kata-adozas-nav-adoszakerto.html>, Letöltés ideje: 2017. április 11.)

Kovács Dániel Máté – Mohl Gergely [2011]: Egy felmérés tanulságai. A kkv-knak szóló IFRS-ek Magyarországon. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgáló; 53. évfolyam, 6. szám; pp. 280-284.)

Kovács Dániel Máté – Mohl Gergely [2012]: A számvitel és adózás lehetséges összefüggései. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgáló; 54. évfolyam; 4. szám; p. 181)

Kovács Dániel Máté [2013]: A valós érték számviteli szerepe és alkalmazása a magyar szabályozási környezetben (Ph.D értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem)

Ladó Judit – Lukács János [2013]: Az Európai Unió új irányelve a számvitelről (Számvitel – Adó – Könyvvizsgáló; 55. évfolyam; 10. szám; pp. 462-464)

Lakatos László Péter [2009]: A számvitel szabályozása, és a pénzügyi kimutatások hasznosságának megítélése (Ph.D értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem)

Lakatos László Péter [2012]: A számviteli érdekhordozói elméletek evolúciója és a szabályozás (Vezetéstudomány, XLIV. évfolyam, 5. szám; pp. 47-59)

Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai [2013]: A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok elmélete és gyakorlata 2013. (Magyar Könyvvizsgálói Kamara, Budapest)

Lakatos László Péter [2014]: A számvitel szabályozás eltéréseinek okairól (Vezetéstudomány, XLV. évfolyam, 9. szám; pp. 2-11)

Lamb, M. – Nobes, C. – Roberts, A. [1998]: International variations in the connections between tax and financial reporting (Accounting and Business Research; Vol. 28. No. 3; pp. 173-188.)

László Norbert [2013]: Vállalkozások pénzügyi helyzetének bemutatása a számviteli beszámolókból a Magyarországon alkalmazott gyakorlat tükrében (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat; 55. évfolyam, 3. szám, 2013. március; p. 141.)

László Norbert [2014]: Cash Flow kimutatások a számviteli beszámolókból (Ph.D. értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem)

Lukács János [2008]: Könyvvizsgálói tapasztalatok egy felmérés tükrében: Keresztmetszet a hazai helyzetről. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 50. évfolyam, 11. szám, 2008. november; pp. 466-474.)

Lukács János [2015]: A kkv-k könyvvizsgálói sajátosságai IN: Bod Péter Ákos – Freisleben Enikő – Heinczinger Róbert – Juhász Márta – Lukács János – Nátrán Roland – Pádár Péter – Szabó Antal: A kis- és középvállalkozások adózási, számviteli kérdései (Penta Unió Zrt, Budapest)

Madarasiné Dr. Szirmai Andrea [2013]: IFRS SME - IFRS standard a kis- és középvállalkozásokra (Számviteli Tanácsadó; 5. évfolyam, 1. szám; pp. 15-19.)

Majoros György [2010]: A magyar számviteli rendszer értékelése a vezetői számviteli beszámolási rendszerének továbbfejlesztésével (Ph.D. értekezés, Szent István Egyetem)

Nagy Gábor [2008]: A számviteli szabályozás elmúlt 50 éve (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 50. évfolyam, Jubileumi melléklet; pp. 6-8.)

Nagy Gábor [2016a]: 25 éve fogadták el a számviteli törvényt I. Az első gondolatok (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 58. évfolyam, 5. szám, pp. 231-233.)

Nagy Gábor [2016b]: 25 éve fogadták el a számviteli törvényt II. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 58. évfolyam, 6. szám, pp. 231-233.)

Nagy László Nándor [2016a]: Adminisztrációs (adó)tehercsökkenés jön (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 58. évfolyam, 10. szám, pp. 486-487.)

Nagy László Nándor [2016b]: Így segíti a számvitel a versenyképességet (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 58. évfolyam, 11. szám, p 541.)

NAV [2011]: A NAV Világa évkönyv 2010, Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2010. évi tevékenységéről (Budapest, 2011)

NAV [2012-2017]: NAV évkönyv 2011-2016, Tények, információk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetéről és annak 2011.-2016. évi tevékenységéről (Budapest, 2012-2017)

Nobes, C. – Schwencke, H. R. [2006]: Modelling the links between tax and financial reporting: a longitudinal examination of Norway over 30 years up to IFRS Adoption (European Accounting Review; Vol. 15. , No. 1., pp. 63-87.)

Nobes, C. – Parker, R. [2008]: Comparative international accounting (Tenth edition, FT/Prentice Hall, Harlow)

Nobes, C. [2010]: On researching into the Use of IFRS by Private Entities in Europe (Accounting in Europe; Vol. 7., No. 2.; pp. 213-226.)

Nobes, C. [2011]: IFRS practices and the persistence of accounting system classification (Abacus; Vol. 47. No. 3., pp. 267-283.)

Pacter, P. – Scott, D. [2012]: The IFRS for SMEs (IFRS Conference, Dubai, 13 September 2012)

(<http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Documents/1209SMEsDubai.pdf>)

Letöltés ideje: 2013. március 12.

Pietra, R. – Evans, L. – Chevy, J. – Cisi, M. – Eierle, B. – Jarvis, R. [2008]: Comment on the IASB's Exposure Draft 'IFRS for Small and Medium – sized Entities' (Accounting in Europe; Vol. 5., No.1.; pp. 27-47.)

Quagli, A. – Paoloni, P. [2012]: How is the IFRS for SME Accepted in the European Context? An Analysis of the Homogeneity Among European Countries, Users and Preparers in the European Commission Questionnaire (Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting 28(1), pp. 147-156)

Radebaugh, I. H. – Gray, S. J. – Black, E. L. [2006]: International accounting and multinational enterprises (Sixth edition, John Wiley and Sons, Hoboken)

Reszkető – Váradi [2010]: A vállalkozásokat érintő adminisztratív terhek, versenypolitikai következmények

(<http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/17884022FA91BD48B.pdf>

Letöltés ideje: 2011. szeptember 21.)

Riahi-Belkaoui, A. [2000]: Accounting theory (Fourth edition, Business Press/Thomson Learning, London)

Róth – Adorján – Lukács – Veit [2015]: Pénzügyi számvitel (MKVKOK, Budapest)

Róth – Adorján – Lukács – Veit [2015]: Számviteli esettanulmányok (MKVKOK, Budapest)

Sajtos László – Mitev Ariel [2007]: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv (Alinea Kiadó, Budapest)

Schablik Béla [2011]: Mit mutatnak az egyszerűsített vállalkozói adó szerint adózók bevallásai? (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 53. évfolyam, 1. szám, 2011. január; pp. 18-22.)

Schroeder, R. J. – Clark, M. W. – Cathey, J. M. [2009]: Financial Accounting Theory and Analysis (9th edition; John Wiley and Sons, Hoboken)

Sipos Petra [2010]: A tagállamok IAS/IFRS-alkalmazásának gyakorlata 2010-ben. (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 52. évfolyam, 9. szám, 2010. szeptember; pp. 398-399.)

Szabó Tamás [2010]: Kérdések és válaszok a kkv-IFRS-ről (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 52. évfolyam, 7-8. szám; pp. 325-328.)

Szabó Tamás [2011]: Mikrogazdálkodók pénzügyi beszámolásának egyszerűsítése (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 53. évfolyam, 4. szám; p. 163.)

Szabó Tamás [2013]: Pénzügyi és egyéb beszámolási reformok az EU-ban (Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat; 55. évfolyam, 7-8. szám; pp. 348-350.)

Székács Katalin [2016]: A számviteli rendszerek különbözősége és a számviteli rendszerek osztályozása (BCE Nemzetközi számvitel előadás; Budapest; 2016. szeptember 8.)

Tóth Árpád [2010]: A nemzetközi számviteli standardok lehetséges hatásai a magyarországi kis- és középvállalkozások szabályozására (V. KHEOPS Tudományos konferencia előadaskötet pp. 5-15.)

Tóth Mihály [2013]: A mikrogazdálkodói beszámoló (Számviteli Tanácsadó; 5. évfolyam, 1. szám; pp. 2-11.)

Walton, P. – Aerts, W. [2006] Global financial accounting and reporting – Principles and analysis (Thomson Learning, London)

Wolk, H. I. – Dodd, J. I. – Rozicki, J. J. [2008]: Accounting Theory – Conceptual issues in a political and economic environment (Seventh edition, Sage Publications, London)

Zeff, S. A [2012]: The evolution of the IASC into the IASB, and the challenges it faces (The Accounting Review; Vol. 87., No.3., pp. 807-837.)

Ziebart, D. A. [2002]: An introduction to applied professional research for accountants (Second edition, Prentice Hall; New Jersey)

6. Az értekezés témakörével kapcsolatos saját publikációk

Referált szakmai folyóirat

Filyó Janka – László Norbert – Mikáczó Éva [2011]: Helyzetkép a könyvelői szakmáról I. (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat; 53. évfolyam, 3. szám, 2011. március; 126-130. oldal)

Filyó Janka – László Norbert – Mikáczó Éva [2011]: Helyzetkép a könyvelői szakmáról II. rész (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat; 53. évfolyam, 4. szám, 2011. április; 184-187. oldal)

Filyó Janka [2012]: KKV-k számviteli beszámolási rendszere (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat; 54. évfolyam, 7-8. szám, 2012. július-augusztus; 344. oldal)
Teljes tanulmány: www.szak-ma.hu

Filyó Janka [2014]: A kiegészítő melléklet ellenőrzésének tapasztalatai (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat; 56. évfolyam, 6. szám, 2014. június; 285-286. oldal)

Filyó Janka [2014]: A kkv-k számviteli beszámolási rendszerének fejlődéstörténete (Számvitel, Adó, Könyvvizsgálat; 56. évfolyam, 9. szám, 2014. szeptember 404-406. oldal)

Egyéb

- **Folyóiratcikk**

Filyó Janka [2016]: Kkv-k számviteli beszámolási rendszere (Számviteli tanácsadó VIII. évfolyam 4. szám, 2016. április 2-11. oldal)

- **Konferencia kiadvány**

Filyó Janka – László Norbert – Mikáczó Éva [2009]: Átfogó kép a könyvelői szakma tevékenységéről. IN: „Recesszió és könyvvizsgálat” (Konferencia kiadvány; XVII. Országos Könyvvizsgálói Konferencia; 2009. szeptember 3-4.; 74-84. oldal)